

יינית חרוזה *Oenanthe prolifera* - צמח חודש ניסן

תשע"ט

כתב וצילם : שיר ורד

יינית חרוזה *Oenanthe prolifera* היא צמח רב-שנתי ממשפחת הסוככיים הגדל בבתי גידול לחים ומוצפים בחורף בשרון ובגולן. בסוג יינית כ 40 מינים הגדלים בבתי גידול לחים ומוצפים, בארץ גדלים 4 מינים יינית חרוזה, יינית בינונית, יינית כמנונית ויינית נבובה. שמו המדעי של הסוג נגזר משמו היווני העתיק שהוא צירוף של פרח ויין ומקורו בריח הפרחים המזכיר ריח של יין. בהתאם לכך נקבע גם שמו העברי של הסוג.

ליינית חרוזה גבעול מרכזי חלול ומצולע בצידו החיצוני, גובה הצמח 30 עד 70 ס"מ. מהגבעול המרכזי יוצאים מספר גבעולי משנה. העלים מסורגים וגזורים שלוש פעמים לעלעלים מעויינים ומשוננים בראשם. הפרחים ערוכים בסוככים, כאשר בכל סוכך כ 5 עד 8 סוככונים. הסוככים חסרי חפיות או בעלי חפיות מועטות, לעיתים חפיות הסוככים דומות לעלי הגבעול. עוקצי הסוככונים מתארכים מאוד במהלך הפריחה ובפרי ומגיעים לעיתים עד ל 20 ס"מ. לסוככונים כ 5 עד 10 חפיות קצרות כמעט צמודות לעוקצי הסוככון. הפרחים הפנימיים בכל סוככון יושבים, דו-מיניים ומייצרים זרעים. הפרחים החיצוניים נישאים על גבי 5 עד 10 עוקצים המשותפים למספר פרחים (1 עד 5 בדרך כלל), עוקצי הפרחים החיצוניים קצרים מאוד בתחילת הפריחה ומתארכים עד לאורך של כחמישה ס"מ, עוקצים אלו שטוחים ובראשם כאמור מספר פרחים אבקניים. בארץ, זהו המין היחידי בסוג שבו הפרחים החיצוניים נישאים על עוקצים ארוכים ושטוחים. עלי הכותרת מפורצים בראשם וצבעם לבן, הכותרת בפרחים החיצוניים ארוכה יותר בצד החיצוני של הסוככון. הצלקת בולטת מעל הכותרת וצבעה סגול.

לעיתים נדירות אחד הסוככונים הופך לסוכך "רגיל" שבראשו נישאים הסוככונים המכילים פרחים פנימיים דו-מיניים ופרחים חיצוניים אבקניים. שיני הגביעים ועמודי עלי נשארים גם בשלב הפרי ונראים כעין שערות היוצאות מבין הזרעים.

יינית חרוזה כמו יתר מיני הסוג בארץ הפכה לצמח נדיר עקב העלמות בתי הגידול הלחים והיא נמצאת כיום בעיקר במישור החוף ובגולן. מבין מיני היינית בארץ יינית חרוזה היא

הפחות נדירה וכנראה היחידה ששרדה באזור השרון.הצמח נפוץ באחו בנימינה בשרון. יינית חרוזה פורחת באביב בחודשים פברואר עד מאי.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: ורד, ש., 2019, יינית חרוזה *Oenanthе proliferа* - צמח חודש ניסן תשע"ט, צמח החודש העברי, כתב-עת "כלנית" מספר 6.

[יינית חרוזה *Oenanthе proliferа* - צמח חודש ניסן תשע"ט](#)